

Kmetijske in rokodelske novize.

Na svetlobo dane od z. k. kmetijske drushbe.

N° 1.

V frédo 5. Maliga Šerpana.

1843.

Osnanilo.

Uzhenosti, umetnosti in snajdenja so se v kratkih letih tako rasfhirile, da kdorkoli s njimi naprej ne hiti, ne posnema, kar so drugi koristniga snajdli, ampak se terdovratno stariga dershi, gre rakovo pot, vsaki dan méjn sna, se v sdajnim obrasenji svetá ne snajde, v freidi svojih rojakov, snanzov ino prijatlov si nesnan ptuj deshelez sdi, in si ne more nikakor pomagati.

Slasti krajnskim kmetam ino rokodelzam, kteri se ptujih jesikov niso uzhili, se tako godi. Kar vidiyo, flifhijo ali berejo, snajo posnemati, tode malo, kir li po redkim svunaj deshele grejo, in malo berejo, kir ptujih jesikov ne rasumijo, in v krajnskim jesiku svunaj molitviz nizh pifaniga ni. Slasti te issnanit s vfm, kar so uzhenosti in umetnosti njim koristniga snajdile, jim pokasat in jih napeljat, kako se s nar majnfhim persadjanjam vsako delo opravi, kako in kje snajo svoj perdelk s pridam v dnar spravit, kako in kje snajo sa se potrebne rezhi, to je orodje, shivesh, obleko in t. d. po zeni si previditi, kako verte obdelavati, — drevje ravhati, saditi, zhediti, in zepiti, kako zhbélize, shidne gofenze (sviloprejke), domazho shivino in perotno ravhati, sploh jim pot kasat, po kteri hodivfhi bojo bres velikiga persadjanja s-hajali, sebi in svoji drushini bolj ohlapno shivljenje pervofhiti samogli, — kmete in rokodelze opomniti nemarnost, nerodnost in fhkodljivih navad, ktere njih stan nar vezh grené, jim navod dati, kako snajo svoje sdravje, tá nar vezhi dar boshji perhraniti, in si milo shivljenje dolgo obvarvati, je namen téh noviz. Kmetovfke in rokodelfke djanja, ktere se v drugih deshelah drugazhi, kakor per naf opravljajo, bodo rasfojene, korifne navetvane, méjn korifne odsvetvane. Nove snajdenja bodo rozhno osnanjene, pa tudi rasfojene, zhe so posnemanja vredne ali ne.

Kmetijske in rokodelske v slovenskim natifnene bukve (knige) bodo svefsto pregledane, in njih vrednost poshteno prevdarjena. Vse vikfhi postave in povelja kmetijstvo in rokodelstvo sadevajozhe, tudi osnanila v téh rezheh bodo tukej rasglafene.

Škerbno si sheli vsakktiri Krajnez posnati svojo krajnsko deshele, se issnaniti s imenitnimi rojaki, ino svediti imenitne prigodke svojih sprednikov. Te shelje spolniti bo posebna fkerb nafha.

Sa fklep bo nafledval shitni kup vsakiga tjedna v Ljubljani ino v Kraju.

Is tega sapopadka je lahko sposnati namen, zilj in konz téh noviz, namrezh poduk in napeljevanje kmetvavzov in obertnikov ali rokodelzov si svoj stan kolikor je mogozhe sboljshati; ne pa dobizhke s njimi ifkati, pa tudi ne samo krajnsbine uzhiti, ali krajnski jesik zhifiti. V pomaukanji krajnskih besedi si bomo enako Rimzam, Nemzam, tudi Zheham, Rufam, Poljakam ptuje besede spofodili. Satorej bo njih kup prav nisek, pa tudi ne bode mogozhe perjasnim pomagavzam truda obilno plazhvati, ampak z. k. Drushba krajnskih kmetvavzov, ktera se je pogojenja téh noviz lotila, in njih spézhanje nase vfela, ima vse upanje do svojih zhafitih deleshnikov, kterim poboljshanje stanu kmetvavzov in obertnikov na ferzu lesbi, de ji bodo v vfm pripomogli, namenjen zilj dofezhi. Vsaka pomozh bo hvaleshno vséta, in po vrednosti s imenam pifarja natifnena.

Vfakktiri poduk v zhiftenju jesika ali v drugi rezhi naf bode rasvefelil, in nam sa snaminje veljal, de se te novize prijasnih deleshnikov rasvefelé.

Te novize pridejo vsako frédo na dvéh zhetertnih listih v Ljubljani na fvitlo. Plazhujejo se v pifarnizi z. k. kmetijske drushbe v hifhi 195 v Salendrovi ulizi bliso Brega; sa Ljubljano in sa tifte, ki jih ne dobivajo po póhhti, sa zéle leto s 2 fl., — sa pol leta s 1 fl.; prejemljejo se pa pri natifkovavzu na Bregu Nr. 190. Po póhhti veljajo sa zéle leto 2 fl. 30 kr., — sa pol léta 1 fl. 15 kr. Po vfh z. k. poshtah se snajo dobiti.

V Ljubljani 5. Maliga Šerpana 1843.